

ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ

Студ. К.Ю. Литвин, гр. БОА-11
Наук. керівник доц. Є.Б. Хаустова (КНУТД)

Якщо розглядати податкову систему України в цілому, то податок на додану вартість (ПДВ) заслуговує на найбільшу увагу, оскільки він є основним джерелом наповнення Державного бюджету України і в той же час одним із найбільш корумпованих податків України. ПДВ в Україні став стабільним джерелом доходів Державного бюджету. Це зумовлено тим, що він є податком на споживання, і кінцевий споживач є платником цього податку.

На сьогодні ПДВ застосовують понад 135 держав світу. Наявність податку є однією з обов'язкових умов вступу країн до Європейського Союзу. Ставки ПДВ дуже часто коригуються і зазнають змін залежно від макроекономічних умов. З метою поповнення державного бюджету, ПДВ було введено і в Україні. На початку 90-х років його ставка складала 28%, на сьогоднішній день її зменшено до 20%. Нульова ставка є пільговою та застосовується до товарів, виробництво та реалізацію яких стимулює держава.

Податок на додану вартість (ПДВ) — це непрямий податок, який входить в ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент).

Існує три можливих ставки оподаткування — звичайна (20%), знижена (7%) і нульова (0%). Облік ПДВ на підприємстві, яке зареєстроване як платник ПДВ, складається з обліку таких компонентів, як податковий кредит та податкове зобов'язання.

Податковий кредит — це сума на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання за звітний період (сума ПДВ сплачена таким підприємством у складі вартості товарів, робіт, послуг, придбаних в іншого платника ПДВ, або сплачена на кордоні митним органам). Податкове зобов'язання — загальна сума податку, нарахована платником у звітному періоді (в складі вартості проданих, або оплачених покупцем товарів, робіт, послуг). До бюджету платник перераховує суму ПДВ, яка є різницею між податковим зобов'язанням та податковим кредитом.

ПДВ є не тільки потужною складовою надходжень до державного бюджету, але й виступає інструментом стимулювання експорту. Експорт обліковується за ставкою 0% і експортери за підсумками своєї діяльності мають право на відшкодування ПДВ державою.

Актуальною на даний момент є проблеми відшкодування ПДВ спрямована на вирішення двох її сторін: по-перше, доцільно спростити порядок такого відшкодування з метою повернення сплачених сум ПДВ добросовісними платниками (проблеми з відшкодуванням ПДВ, з точки зору платників податків, створюють перешкоди для нормального товарообігу, заважають розвитку економічних відносин, обмежують свободу договору і підприємницької діяльності); по-друге, законодавець повинен забезпечити такий порядок відшкодування ПДВ, який не допустить зловживань у сфері відшкодування податку з боку недобросовісних платників податків, оскільки ситуація, що склалася, з незаконним його відшкодуванням з бюджету завдає відчутного збитку економіці держави. Водночас, необґрунтоване копіювання зарубіжного законодавства про ПДВ у вітчизняну практику є недопустимим.

Проблему зловживань у сплаті ПДВ необхідно ефективно вирішувати узгодженими діями органів виконавчої влади, на які покладено функції справляння ПДВ.